

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

1 (2)

2009-08-13

Dnr: 511-8643-08

Enligt sändlista

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Norra Björkfjärden i Enköping kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län fastställer med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, bifogad skötselplan (bilaga 1) för naturreservatet Norra Björkfjärden i Enköping kommun.

Redogörelse för ärendet

Länsstyrelsen i Uppsala län beslutade den 27 januari 1995 om bildande av naturreservatet Norra Björkfjärden. Enligt 3 § förordningen om områdesskydd, ska den beslutande myndigheten fastställa en skötselplan för varje naturreservat. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer (handbok 2003:3) bör beslutsmyndigheten löpande se över skötselplanernas aktualitet och revidera vid behov.

Under 2009 har Länsstyrelsen utarbetat ett förslag till ny skötselplan för naturreservatet Norra Björkfjärden. Förslaget till ny skötselplan sändes ut på remiss den 25 maj 2009. Svar har inkommit från samt från Sveriges geologiska undersökning, Enköpings kommun, Naturskyddsföreningen i Uppsala län (ingen erinran), Upplands Ornitologiska Förening (ingen erinran)

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet. Se bilaga 2.

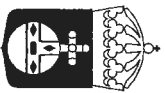
I den slutliga handläggningen har deltagit naturvårdsdirektör Yvonne Aldentun, beslutande och naturvårdshandläggare Sandra Thunander, föredragande.

Yvonne Aldentun
Naturvårdsdirektör

Sandra Thunander
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Norra Björkfjärden
2. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

2 (2)

2009-08-13

Dnr: 511-8643-08

SÄNDLISTA

Upplands ornitologiska förening, box 59, 75 103 Uppsala

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, Lägerhyddsvägen 2, Hus 38, 752 37

Uppsala

Entomologiska föreningen i Uppland, c/o Evolutionsmuseets zoologiska

avdelning, Villavägen 9, 752 36 Uppsala

Uppsala Svampklubb, Eka Gård, 740 20 Vänge

Evolutionnsbiologiskt centrum, Uppsala universitet, Norbyvägen 18D, 752 36

Uppsala

Institutionen för naturvårdsbiologi, SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala

Skogsstyrelsen Region Svea, Portalgatan 2B, 754 23 Uppsala

Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala

Riksanantikvarieämbetet, Kulturmiljöavdelningen, Landskapsenheten, Box 5405,

114 84 Stockholm

Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 Uppsala

Enköpings kommun, Kungsgatan 42, 745 80 Enköping

Skötselplan för naturreservatet

Norra Björkfjärden

Enköpings kommun

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
2(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data	4
Föreskrifter utöver reservatsbeslut	5
Naturvärdesbedömningar	6
Allmän beskrivning	6
Historisk och nuvarande markanvändning	7
Områdets bevarandevärden	8
Biologiska värden	8
Kulturhistoriska värden	12
Värden för friluftslivet	12
Prioriterade bevarandevärden	13
Beskrivning av byggnader	13
Intressen för allmänheten	13
Referenser	13
Publicerade skrifter	14
Opublicerade skrifter	14
Kartmaterial	14
Muntliga uppgifter	14
PLANDEL	15
Övergripande skötsel	15
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	15
Bränder	23
Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar	23
Byggnader och andra anläggningar	23
Upplag m.m.	23
Stängsel och staket.....	23
Vassröjning.....	23
Jakt och fiske	23
Fauna- och floravård.....	23
Fornlämningar	23
Kulturlämningar.....	23
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	24
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	24
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	25
BILAGOR.....	25

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Förslag till ändring av planen ska underställas länsstyrelsen för godkännande och fastställande.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:
Ändamålet med reservatsbildningen är i första hand att bevara områdets naturskogskaraktär som gynnar dess ovanliga flora och fauna. Ändamålet är också att trygga tillgängligheten för friluftslivet i den mån det inte strider mot bevarandeintressena.

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- den äldre ädellövslogen, blandskogen och strandskogen bevaras,
- andelen gamla, grova eller senvuxna träd bevaras eller ökar och att värdefulla grova och vidkroniga träd står relativt fritt,
- livsmiljöer för hotade och missgynnade arter bevaras och förstärks,
- allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv stimuleras och, i den mån det inte strider mot bevarandeintressen, underlättas genom enkla anordningar.

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturreservatets namn:	Norra Björkfjärden
RegDOS ID:	2002173
Beteckning enligt Natura 2000:	SE0210219
Kommun:	Enköping
Fastigheter:	Härjarö 1:1, 2:1, 3:1, 4:1, 6:1
Markägare:	Upplandsstiftelsen
Förvaltare:	Upplandsstiftelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	Inga kända enligt fastighetsregistret
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget i Mälaren, Norra Björkfjärden, ca 10 km söder om Bålsta. Läget framgår av bifogad översiktskarta, se bilaga A.
Gräns:	Området har markerats med heldragen linje på bifogad reservatskarta, bilaga B.
Koordinat i rikets nät (RT90):	x = 65952; y = 15951
Fastighetskarta (Ekonomisk karta):	107 88 Brandholmssund, 107 89 Alholmen, 107 98 Amnö och 107 99 Lindormsnäs
Terrängkarta (Topografisk karta):	10H Strängnäs NO
Naturgeografisk region:	Sveadals sprickdalsterräng med lerslättsdalar och sjöbäcken (24)
Area - reservatet:	Totalt 296 hektar, varav landareal 23,5 ha
Area – Natura 2000:	Totalt 221,3 hektar, varav landareal 23,5 ha

./B

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

Markslag och naturtyp:
(ungefärliga arealer)

Blandskog med inslag av ädellövträd, f.d betesmark	ca 8 ha
Ädellövrik lövskog på f.d. betesmark (med bl.a. ek)	ca 8 ha
Barrskog, äldre än 100 år	ca 2 ha
Hällmarkstallskog, äldre än 100 år	ca 1 ha
Lövsumpskog med främst al, alm, asp och ask	ca 1 ha
Ädellövrik lövskog på blockig mark (med främst lind)	ca 1.5 ha
Bergimpediment	ca 1 ha
Vatten, inkl. bladvass och strandvegetation m.fl.	ca 272 ha

Naturtyper enligt Natura 2000:

Lövsumpskog (9080)*	0 ha
Västlig taiga, (9010) *	10,4 ha
Ädellövskog i branter (9180)*	1,5 ha
Boreonemoral ädellövskog (9020)*	11,4 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s habitatdirektiv

Föreskrifter utöver reservatsbeslut

Norra Björkfjärden utgör Natura 2000-område enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §. Enligt MB 7 kap 28a § ska åtgärder som eventuellt kan skada området anmälas till Länsstyrelsen och tillstånd måste ges från Länsstyrelsen eller annan högre myndighet innan åtgärden får utföras.

Norra Björkfjärden ingår även i ett område klassat som riksintresse för naturvård (1992) samt riksintresse för friluftsliv och för fiske och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §. Vidare gäller särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse och vissa anläggningar i området enligt MB 4 kap 4 §.

Mälaren har ett utökat strandskydd, enligt 7 kap 13-15 §§, d.v.s. 300 m på land och i vatten.

Kalvskär har landstigningsförbud till skydd för fågellivet under tiden 1 april – 15 juli. Det är under denna tid förbjudet att beträda Kalvskär samt vattenområdet intill 100 meter från ön.

Fridlysta arter enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fasta fornlämningar är skyddade enligt 2 kap lagen om kulturminnen m.m.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
6(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

Naturvärdesbedömningar

Reservatet ingår i ett större område av riksintresse för naturvården (del av objekt NRO 03 041 "Norra Björkfjärden"). I värdeomdömet omnämns bland annat den representativa målarskärsgården med naturskogsartade skogar, som varierar mellan rik, lundartad ädellövskog och mager hållmarkstallskog. Öarnas värde förstärks av den rika och varierade floran och faunan med flera rödlistade arter.

Ädellövskog, triviallövskog med ädellövinslag, medelålders – sena lövsuccessioner på frisk mark, samt strandlövskogar är en prioriterade biotyper enligt strategin för formellt skydd av skog i Uppsala län (2006). Samtliga dessa biotyper finns representerade inom reservatet. Reservatet ingår (enligt samma strategi) som en del i värdetrakten Mälaren.

Reservatet ingår som ett objekt i länets naturvårdsprogram (1987), Björkfjärden (81.179) som bedöms tillhöra klass 1 (högsta naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls betydelsen av ädellövskog, hållmarkstallskog, lundflora, molluskfauna samt stora värden som utflyktsmål med bland annat utmärkta badhällar.

Norra Björkfjärdens övärld ingår som ett objekt i "Urskogsinventeringen" (1982), och bedömdes tillhöra värdeklass 2.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Arter inom reservatet som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter är saffransticka och havsörn (som ses i reservatet ibland).

Allmän beskrivning

Reservatet ligger i Norra Björkfjärden i Mälaren, ca 1 mil söder om Bålsta. Naturreservatet utgörs egentligen av två reservat, uppdelade av länsgränsen mellan Uppsala som Stockholms län. Naturreservatet Norra Björkfjärden, i Uppsala län, utgör västra delen av detta område. Det omfattar de flacka urbergs- och moränöarna Torpholmen, Tvigölingen, Stenskär, Kalvskär samt Stora och Lilla Lindholmen, med omgivande vatten.

Öarna i reservatet är låga, småkuperade, lövträdsdominerade moränholmar. Bottnar och stränder är främst steniga, grusiga och sandiga, med en del klippor och skär. Stränderna är vanligen starkt exponerade och vassfria, med undantag för några mindre vikar.

Skogarna på öarna varierar mellan rik, lundartad ädellövskog och mager hållmarkstallskog. Öarna befinner sig i olika stadier av igenväxning av tidigare öppnare marker. Det äldre träd- och buskskiktet är därför ofta ganska glest med gamla, spärrgreniga träd och buskar, främst gammal ek, lind, ask, alm och tall och buskar så som hassel och en. Det yngre, igenväxande trädskiktet är ofta tätare och

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
7(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

består av olikåldriga blandskogar eller rena lövskogar med en rik trädslagsblandning. Vissa delar är naturskogsartade med en blandning av trädslag och åldrar samt gott

om gamla träd och död ved. Död ved finns både i form av döende eller döda gamla träd, samt genom självgallring i det yngre trädskiktet. Dessutom har almdöden drabbat ögruppen hårt och huvuddelen av ögruppens almar är döda eller angripna.

Det gynnsamma mälarklimatet gör att inslaget av ädellövträd, främst ek, lind, alm och ask - är mycket stort i området. Föryngringen på öarna utgörs nästan uteslutande av lövträd och ädellövträd. På öarnas mullrikare delar finns stora sammanhängande bestånd av ädellövträd av olika slag, med mindre inslag av bl.a. asp, apel, getapel, hagtorn, al och gran. På större delen av Lilla Lindholmen och på Kalvskärs västsida finns förhållandevis öppna skogsbestånd i blockig terräng som är starkt dominerade av lind. Fältskiktet i ädellövskogarna är ofta rikt och lundartat med näringskrävande växter som trolldruva, underviol, tandrot, storrams, hässlebrodd och desmeknopp. I buskskiktet förekommer bl.a. måbär, skogstry och hassel. I denna naturtyp finns rikligt med gamla, grova träd, ihåliga träd och död ved.

Historisk och nuvarande markanvändning

Människor har sannolikt påverkat öarna i Norra Björkfjärden, sedan de steg upp ur vattnet, de högsta delarna från någon gång under järnåldern. Öarna hade från början troligen en ganska extensiv och oregelbunden användning. De utnyttjades sannolikt bland annat för jakt och fiske, betesdrift, slåtter, plockhuggning och som ollon- och nötskogar. De var troligen starkt påverkade av hävden, luckiga och betespräglade.

Huslämningar på Torpholmen och Tvigölingen visar att åtminstone dessa öar har haft bofast befolkning in i nyare tid, och på vissa av öarna finner man spår av bete och slåtter (öppna, ängsartade partier, hävdgynnade växter, grova ekar). Öborna har troligen också till stor del försörjt sig genom jakt och fiske. Öbefolkningen flyttade enligt uppgift någon gång under slutet av 1800-talet och betesdjuren försvann sannolikt senare, kanske betades öarna från och till fram till 1950-talet.

Norra Björkfjärdens naturreservat bildades 1968. Syftet med reservatet var att förhindra grustäkter och fritidsbebyggelse och för framtiden bevara områdets naturvärde, skönhet och betydelsen för det rörliga friluftslivet. Sedan dess har öarna i stort sett lämnats för fri utveckling, med undantag av frihuggning av några grova ekar. Området är ett populärt utflyktsmål och har betydelse för allmänhetens möjligheter till rekreation och naturupplevelser.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Mälardalslandskapet har mycket höga naturvärden och förekomst av många sällsynta och hotade arter. Reservatet utgör en representativ och viktig del av detta landskap. Öarna inom reservatet har en hög artrikedom och förekomst av många krävande, missgynnade och hotade arter. Till de skyddsvärda naturmiljöerna hör främst gamla lövrika blandskogar med gamla ädellövträd och död lövved, gamla solexponerade tallar och ekar, samt lövrika skogar i olika successionsstadier. I ett landskapsperspektiv bedöms både den stora lövrikedomen och de gamla träden vara av intresse och här finns stora förutsättningar att långsiktigt bevara många missgynnade, hotade och krävande arter knutna till sådana skogsmiljöer.

Hitintills är 21 rödlistade arter och ytterligare 22 signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade inom området. Av de hotade arterna är en art, saffransticka, akut hotad (CR på rödlistan) och 6 arter sårbara (VU på rödlistan), resten är missgynnade (NT på rödlistan). Arter inom reservatet som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter är havsörn och saffransticka. Dessa arters biotopkrav är beskrivna i nedanstående text.

Området har en rik fågelfauna, både vad gäller land- och sjöfågel. Förutom de allmänna mälararterna häckar även ovanligare arter såsom fiskgjuse, vigg, småskrake, strandskata och fisktärna. Många av dessa är mycket känsliga för störning på häckplatserna. Fiskgjusen är beroende av gamla grova träd, för att kunna bygga bo och häcka. Den är relativt störningskänslig under häckningen. Havsörn, (rödlistad i kategorin NT - missgynnad) ses ibland i området. Den är liksom fiskgjusen beroende av gamla, grova träd för att kunna bygga bo och häcka och den är störningskänslig under häckningen.

Det höga inslaget av gamla lövträd och ädellövträd och död lövved är betydelsefullt för många ovanliga och hotade arter av bl.a. svampar, lavar, insekter och fåglar som är beroende av dessa livsmiljöer och ett stort antal sällsynta arter i lövträdsmiljöer har påträffats inom reservatet.

Många arter som främst är knutna till gamla ekar eller död ekved har påträffats inom reservatet. Den mest exklusiva arten här är saffransticka, en vackert gul svamp som enbart växer på grova och gamla ekar och är klassad som akut hotad (CR på rödlistan). Andra rödlistade arter som främst lever på gamla ekar är t.ex. ekpricklav (sårbar – VU på rödlistan), blekticka, oxtungssvamp, blyertsrav, rosa skärelav och gul dropplav. Bland s.k. hålträdsdjur som lever i ihåliga lövträd med mulm kan nämnas brun guldbagge och avlång flatbagge. Båda är ovanliga men ej rödlistade. Almdyna är en sårbar art (VU på rödlistan) som är funnen på avbarkad död ved från flera olika slag av ädla lövträd, men har en klar dominans för död almved. På lind och död lindved finns många skalbaggar, bland annat tvärbandad lindbock. Främst på lindar kan man även träffa på trädparasiten mistel. I de steniga lindbestånden finns också en speciell molluskfauna, med t.ex. smalgrynsnäcka, som är upptagen i EU:s

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
9(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

art-och habitatdirektiv. Denna lilla snäcka lever i förna eller mossor och trivs i rik, öppen-halvöppen, tämligen torr ädellövskog i rasbranter eller blockiga sluttningar.

Det finns även många sällsynta och hotade arter som är knutna till olika triviala lövträd och död lövved i lövsuccesionsskogarna. Dessa skogsbestånd har ett högt inslag av död lövved genom bland annat självgallring. På öarna finns många arter som främst är knutna till asp och aspväd, bland annat flera krävande skalbaggar vars larver lever i döda delar av asp, t.ex. gulröd smalhalsbock, aspborre (båda missgynnade – NT på rödlistan) och Xyletinus vaederoeensis (VU på rödlistan). Några sällsynta och hotade arter som är knutna till främst al, är bland annat den krävande skalbaggen alpraktbagge (VU på rödlistan) vars larver lever på solexponerade alar (eller ibland lindar) med hård och helt eller delvis avbarkad ved. Hagtorn är ett träd vars blommor attraherar många fjärilar, men även vissa skalbaggar t.ex. varierad brunbagge (VU på rödlistan).

Gammal tallskog med gamla och solexponerade tallar, är en annan livsmiljö för flera arter. I Norra Björkfjärden påträffas bland annat reliktbocken (rödlistad som NT) som är en skalbagge som är beroende av grovbarkiga tallar i solexponerade lägen.

Flera sandiga-grusiga stränder bedöms kunna vara lämpliga miljöer för småvalting (starkt hotad – EN på nationella rödlistan) och sällsynta nateväxter, av släktet *Potamogeton* spp.). Småvalting är konkurrenssvag och förekommer inte tillsammans med vass, säv och näckrosor m.fl, däremot tillsammans med småvuxna växter som hårsärv, höstlånke, och trådnate, just sådan miljö som finns utmed många av bottarna i reservatet. Någon utförlig inventering av småvalting har inte utförts i området, men en sådan inventering bör göras. Exponerade uddar skulle också kunna tänkas vara leklokaler för fisken asp (art upptagen i EU:s art- och habitatdirektiv).

Skyddsvärda arter:

Fåglar

<i>Aythya fuligula</i>	vigg	
<i>Haematopus ostralegus</i>	strandskata	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	havsörn	NT F P
<i>Hippolais icterina</i>	härmsångare	
<i>Larus fuscus</i>	silltrut	VU
<i>Strix aluco</i>	kattuggla	
<i>Mergus serrator</i>	småskrake	
<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse	F
<i>Sterna hirundo</i>	fisktärna	F

Snäckor

<i>Haliaeetus albicilla</i>	smalgrynssnäcka	A
-----------------------------	-----------------	---

Skalbaggar

<i>Choragus horni</i>	(en plattnosbagge)	NT
-----------------------	--------------------	----

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

BILAGA 1
10(25)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

<i>Cryptocephalus pusillus</i>	liten fallbagge	
<i>Dicerca alni</i>	alpraktbagge	VU s
<i>Ectinus aterrimus</i>	(en knäppare)	
<i>Ernopus tiliae</i>	lindborre	
<i>Exocentrus lusitanus</i>	lindgrenbock	
<i>Gonodera luperus</i>	(en mörkbagge)	
<i>Grammoptera ustulata</i>	gulbent grenbock	NT
<i>Grynocharis oblonga</i>	avlång flatbagge	
<i>Ischnomera caerulea</i>	glänsande blombagge	NT
<i>Ischnomera cinerascens</i>	matt blombagge	NT
<i>Liocola marmorata</i>	brun guldbagge	
<i>Mycetochara axillaris</i>	(svartbagge)	
<i>Necydalis major</i>	stekelbock	s
<i>Nothorhina punctata</i>	reliktbock	NT s
<i>Obrium cantharinum</i>	gulröd smalhalsbock	NT
<i>Oplosia cinerea</i>	tvärbandad lindbock	
<i>Osphya bipunctata</i>	varierad brunbagge	VU
<i>Phymatodes testaceus</i>	vedspegelbock	
<i>Plegaderus caesus</i>	(en stumpbagge)	
<i>Pogonocherus hispidus</i>	svarthårig kvistbock	
<i>Prionychus ater</i>	kolsvart kamklobagge	
<i>Protaelia marmorata</i>	brun guldbagge	
<i>Pseudocistela ceramboides</i>	orangevingad kamklobagge	
<i>Ptilinus fuscus</i>	aspvedgnagare	s
<i>Saperda perforata</i>	grön aspvedbock	s
<i>Scaphidema metallicum</i>	albarksvartbagge	
<i>Scolytus intricatus</i>	eksplintborre	
<i>Scraptia fuscula</i>	brunhuvad spolbagge	
<i>Sepedophilus bipunctatus</i>	(en kortvinge)	
<i>Tillus elongatus</i>	(en brokbagge)	
<i>Trypophloeus asperatus</i>	aspborre	NT
<i>Xyleborus cryptographus</i>	aspbarkborre	
<i>Xyleborus dispar</i>	svart lövvedborre	
<i>Xyletinus vaederoeensis</i>	(en trägnagare)	VU
<i>Xylodrepa quadripunctata</i>	fyrfläckig asbagge	s

Steklar

<i>Lasius brunnius</i>	träjordmyra
<i>Vespa crabro</i>	bålgeting

Fjärilar

<i>Scardia boletella</i>	jättesvampmal	s
<i>Buvatina stroemell</i>	silverfläckpraktmal	

Kärlväxter

<i>Actea spicata</i>	svart trolldruva	s
----------------------	------------------	---

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
NORRA BJÖRKFJÄRDEN

BILAGA 1
11(25)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

<i>Adoxa moschatellina</i>	desmeknopp	s
<i>Dentaria bulbifera</i>	tandrot	s
<i>Dryopteris cristata</i>	granbräken	s
<i>Galium odoratum</i>	myska	s
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	s
<i>Origanum vulgare</i>	kungsmynta	
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	s
<i>Polygonatum multiflorum</i>	storrams	s
<i>Roegneria canina</i>	lundelm	s
<i>Tilia cordata</i>	lind	s
<i>Viola mirabilis</i>	underviol	s
<i>Viscum album</i>	mistel	§

Lavar

<i>Arhonia byssacea</i>	ekpricklav	VU s
<i>Buellia violaceofusca</i>	blyertsrav	NT
<i>Cliostomum corrugatum</i>	gul dropplav	NT s
<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa skärelav	NT s
<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik	NT s
<i>Sclerophora pallida</i>	gulvit blekspik	s

Svampar

<i>Phellinus pini</i>	tallticka	s
<i>Climacocystis borealis</i>	trädticka	s
<i>Dichomitus campestris</i>	hasselticka	s
<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungsvamp	NT s
<i>Hapalopilus croceus</i>	saffransticka	CR P, s
<i>Hypoxylon vogesiacum</i>	almdyna	VU
<i>Oxyporus corticola</i>	barkticka	s
<i>Pachykytospora turbeculosa</i>	blekticka	NT s
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka	s

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2005:

- CR = Critically endangered Akut hotad
EN = Endangered Starkt hotad
VU = Vulnerable Sårbar
NT = Near threatened Missgynnad
DD = Data deficient Kunskapsbrist

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

Geovetenskapliga värden

Området omfattar de flacka urbergs- och moränöarna Torpholmen, Tvigölingen, Stenskar, Kalvskär samt Stora och Lilla Lindholmen, med omgivande vatten. Stränderna består i regel av kala hållar eller sand- och stenstränder som är hårt exponerade för vågor och isnötning och därför ofta saknar vass. Öarna inom reservatet har en småkuperad och ganska flack topografi. Delar av öarna upptas av mer eller mindre kala berghällar och partier av grus- och sandstrand, men till största delen utgörs öarna av moränmark. Områdets moränmarker är ofta blockfattiga-normalblockiga, men även blockrika partier finns på några ställen. Moränen är huvudsakligen av sandig-moig typ, men det finns även förekomster av grus eller grusigt sandig morän. Den grusigt-sandiga moränen är en urbergsmorän, med inget eller endast obetydligt inslag av sedimentär kalksten eller sandsten. Sandig-moig morän är vanligen inte kalkhaltig i ytlagren, men är i regel kalkhaltig på djupet, sannolikt på grund av urlakning. Därför är kalkhalten ofta högre i svackor och där det finns rörligt markvatten. Denna kalk ger på sådana ställen örtrik och kalkgynnad flora och marksvamp.

Några av öarna som ligger inom reservatet i Stockholms län, utgör en del av Uppsalaåsen som här sticker upp ur vattnet.

Bergrunden i området utgörs huvudsakligen av mer eller mindre förgnejsade fältspatskvartsit med växlande glimmerskiffer. I fältspatskvartsiten finns stråk av grå tonalit. I väster går dessa stråk i dagen på Lilla Lindholmen och det östra på Stora Lindholmen, Kalskär samt den västra delen av Tvigölingen. På Torpholmen finns pegamitgångar.

Kulturhistoriska värden

I området finns inga kända fasta fornlämningar, däremot några kulturlämningar i form av lämningar av hus- och källare m.m. vid Tvigölingen och Torpholmen.

Värden för friluftslivet

Norra Björkfjärden bedöms ha mycket höga värden för det båtburna friluftslivet. Reservatet erbjuder båtfolket tillgång till flera attraktiva mälaröar mitt i Norra Björkfjärden, som är en av de största och mest välbesökta fjärdarna i Mälaren. Flera öar har attraktiva, solexponerade och rundslipade klippstränder som är väl besökta sommartid. Goda ankringsmöjligheter finns på flera ställen. Även öarnas inre delar bedöms vara attraktiva för friluftslivet. Öarna är till stora delar lättvandrade och omväxlande. Inom ett begränsat område kan man få uppleva flera naturtyper, allt från gamla naturskogsliknande blandskogar, ädellövskogar och före detta hävdpåverkade miljöer med gamla, praktfulla ädellövträd, främst ek, lind, ask och alm samt gamla tallar.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
13(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	gammal lövskog, ädellövskog, blandskog samt stränder och grunda sandiga, grusiga bottnar,	
Strukturer:	gamla lövträd, ädellövträd, gammal lind, solexponerad gammal ek, al och tall, död ved	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	vedsvampar, vedskalbaggar, fåglar	
Arter:	<i>Sterna hirundo</i>	fisktärna
	<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse
	<i>Arhonia byssacea</i>	ekpricklav
	<i>Dicercia alni</i>	alpraktbagge
	<i>Obrium cantharinum</i>	gulröd smalhalsbock
	<i>Oplosia cinerea</i>	tvärbandad lindbock
	<i>Nothorhina punctata</i>	reliktbock
	<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungsvamp
	<i>Haliaeetus albicilla</i>	smalgrynssnäcka
	<i>Hapalopilus croceus</i>	saffransticka
	<i>Hypoxylon vogesiacum</i>	almdyna
Friluftsliv:	naturupplevelse	

Beskrivning av byggnader

1. På stora Lindholmens norra udde, finns två små stugor med tillhörande dass och bod. Stugan används för uthyrning.

Intressen för allmänheten

Reservatet har begränsad tillgänglighet för allmänheten för det går inte att nå utan egen båt. Det finns inga anordnade anslutningar till reservatet, som t.ex. reguljära passbåtar eller färjor.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
14(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

Referenser

Publicerade skrifter

- Artdatabanken: Artfaktablad. Artdatabanken, SLU.
Brunberg, A-K. & Blomqvist, P. 1998: Vatten i Uppsala län 1997. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 8 1998.
Eriksson, P. 2007: Inventering av bredbandad ekbarkbock i Uppsala och Kalmar län 2005. Upplandsstiftelsen 2007.
Eriksson, P. 2007: Inventering några lindlevande skalbaggar i Stockholm och Uppsala län 2006. Upplandsstiftelsen 2007.
Gullberg, K., Olofsson, H. & Nyberg, P. 1993: Elfiskeinventering av vattendrag i Uppsala län 1990. Upplandsstiftelsen, stencil nr. 1 1993.
Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv. Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1994: Ekologiskt känsliga områden i Uppsala län (del av objekt 025). Meddelandeserien 1994 nr. 13.
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1997: Kulturmiljöer i Uppsala län. Områden av riksintresse. (del av objekt 65) Meddelandeserien 1997 nr. 13.
Naturvårdsverket. 1982: Urskogar. Inventering av urskogasartade områden i Sverige. 2. Södra Sverige. Rapport 1508.
Naturvårdsverket. 1991: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 3771.
Naturvårdsverket. 1992: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 4037.
Nilsson, S.G.: Mörkbaggen *Grynocharis oblonga* – en specialiserad vedskalbagge med relikttutbredning. Entomologisk Tidskrift 118:1-9.
Nitare, J. (ed.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk naturindelning av Norden.
Sjödin, G., Lundgren, L. 1977: Naturreservatet Norra Björkfjärden – Naturinventering med förslag till skötsel. Länsstyrelsen i Stockholms län, 1977.
Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se/>, citerad 15/5 2005.

Opublicerade skrifter

- Aronsson, G. 1996: Mindre allmänna till sällsynta arter samt grova träd på öar i Norra Björkfjärden.
Riksantikvarieämbetet, 1980: Fornlämningsregister.

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala häradskarta.
Lantmäteriets ekonomiska kartor från 1950-talet, kartblad: 107 88 Brandholmssund, 107 89 Alholmen, 107 98 Amnö och 107 99 Lindormsnäs
Bergrundskartan 10H Strängnäs NO, skala 1:50 000, med beskrivning, SGU serie Af nr 145
Jordartskartan 10H Strängnäs NO, skala 1:50 000, med beskrivning, SGU serie Ae nr 68

Muntliga uppgifter

- Gillis Aronsson, Upplandsstiftelsen
Pär Eriksson, Upplandsstiftelsen
Gustav Johansson, Hydrophyta ekologikonsult

Övriga

- Sveriges geologiska undersökning

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

PLANDEL

Övergripande skötsel

Kommentarer angående prioriterade arter: Eventuella åtgärder som kan behövas göras till stöd för prioriterade, hotade eller sällsynta arter bör och får också göras inom reservatet. Det är inte alltid fastställt hur frekvent de prioriterade arterna förekommer inom skötselområdet. Därför kan man i dagsläget inte precisera ”gynnsamt tillstånd” eller bevarandemål för sådana arter, annat än att de ska finnas kvar inom skötselområdet på lång sikt. Mål har fastställts för de prioriterade arternas substrat (som även utgör livsmiljöer för andra missgynnade arter inom området). Mer mätbara mål för prioriterade arter kan utformas vid sidan av skötselplanen, när man får mer kunskap.

Forn- och kulturlämningar: Forn- och kulturlämningar ska bevaras och får lyftas fram genom skötselinsatser i form av röjningar etc. Detta gäller i hela reservatet, i samtliga skötselområden.

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har endast indelats i tre skötselområden A-C, se skötselområdeskarta, bilaga C.

Bevarandemål märkta med asterix (*), är även upptagna i bevarandeplanen för Natura 2000-området Norra Björkfjärden.

Skötselområde A: Öar och holmar – 23,5 ha

Beskrivning: Skogen i skötselområdet varierar mellan rik, lundartad ädellövskog och mager hållmarkstallskog. Öarna har tidigare varit betydligt öppnare och bär spår av tidigare bete eller hävd. Vissa delar är fortfarande hävdpräglade, med luckiga gräsmarker med gamla spärrgrena träd och buskar, men de flesta bestånd är dock sedan länge under igenväxning. Det äldre trädskiktet är oftast luckigt eller glest och utgörs av grova träd, främst ek, lind, alm, ask och tall som vuxit upp under en tid då landskapet var öppnare. Eftersom öarna är under igenväxning, skuggas många gamla ekar av yngre närstående träd. Detta förkortar ekens liv och missgynnar arter som trivs i solbelysta ekar. En frihuggning av ekar förlänger ekarnas liv och gynnar de arter som lever på eken. Det yngre igenväxande trädskiktet utgörs av blandskog eller ren lövskog och föryngringen domineras nästan uteslutande av lövträd. Det gynnsamma mälarklimatet gör att inslaget av ädellövträd, främst ek, lind, alm och ask är mycket stort i området. På öarnas mullrikare delar finns stora sammanhängande bestånd av ädellövträd av olika slag, med

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

BILAGA 1
16(25)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

mindre inslag av bl.a. asp, al, apel, hagtorn, getapel och gran. I buskskiktet förekommer bl.a. skogstry, måbär och hassel. Särskilt skogstry bildar ibland nästan oögenomträngliga snår i vissa igenväxande bestånd. Fältskiktet är i ädellövs skogen ofta rikt och lundartat med näringskrävande växter som trolldruva, underviol, tandrot, storrams, hässlebrodd och desmeknopp. Stora delar av den igenväxande skogen är naturskogsartad med en rik blandning av trädslag och åldrar samt gott om gamla träd och död ved.

Kortfattad beskrivning av de enskilda öarna:

Torpholmen är en morändominerad ö på drygt 3 ha, bitvis blockrik med några uppstickande berghällar. Ön har tidigare varit ganska öppen och i de södra och västra delarna finns fortfarande hävdpräglade partier med luckiga gräsmarker och spärrgreniga träd och buskar, som t.ex. tall, björk, vildapel, rönn, hagtorn och en. Annars är ön under stark igenväxning och trädskiktet har en mycket varierande trädslagsammansättning och ålder. Skogsbestånden är lövrika blandskogar som domineras av triviallöv, främst al och asp, med inslag av ädellöv, främst alm (hårt drabbad av almdöd). Gamla barrträd, både gran och tall, förekommer i vissa delar, men har svag förnygring. Ön hör sannolikt inte till de mer välbesökta; ankringsmöjligheterna är begränsade och stränderna är skogbevuxna med undantag av en liten klippa på västsidan.

Stenskär är en flack grusig moränholme på 0,4 hektar. Även denna ö har tidigare varit betydligt öppnare och det äldre trädskiktet utgörs främst av några gamla askar. Dagens skogsbestånd utgörs av en lövskog med främst ask, asp, klibbal, getapel och enstaka alm. Fältskiktet är glest och domineras av tulkört. En trutkoloni har sitt tillhåll här och ön bedöms inte utnyttjas av båtfolket.

Tvigölingen är en ö på 2,7 hektar med oregelbunden form och småkuperad terräng, med hållmark, moränmark och friska-fuktiga marker. En gammal torpargrund finns mitt på ön och hela ön bär spår av tidigare hävd och bete. Särskilt i den norra och södra delen finns partier som fortfarande är hävdpräglade med grässvål och gamla spärrgreniga träd och buskar, bland annat gamla grova hålekar, gammal tall och en. På ön finns sex grova ekar, med en omkrets ≥ 250 cm i brösthöjd. Centrala och östra delen består av sluten skog på frisk-fuktig mark som domineras av alm, asp, ask och klibbal. Almdöden har drabbat detta bestånd hårt och de flesta almar är döda eller döende. Bestånden har mycket högt inslag av död lövved. Attraktiva strandhällar (i den västra delen) och goda ankringsmöjligheter gör denna ö välbesökt av båtfolket.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

BILAGA 1
17(25)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

Tvigölingen

Stora Lindholmen är den största ön inom reservatet med sina 11,6 hektar. Den har en omväxlande och småkuperad terräng med hållmarker, moränmarker och höjdparter på ca 15 meter över vattnet. Skogen är mycket omväxlande. Hållmarkstallskogar, med gamla tallar och några ekar, finns på några ställen. I den nordöstra delen finns en äldre granskog nedanför hållmarkstallskogen. Stora granar och tallar finns även norr om viken på östra sidan ön, men granföryngringen är sparsam på hela ön. Huvudsakligen utgörs skogen dock av trädslagsrika lövskogar och blandskogar. Vildapel, hagtorn, enbuskar samt grov ek, lind och björk visar att skogen varit betad och mycket glesare tidigare. Grova hagmarksekar är spridda över ön. Totalt finns 43 ekar med en omkrets ≥ 250 cm i brösthöjd, varav 28 av dessa har en diameter över 1 m. Lind finns huvudsakligen på den västra sidan och stora hasselbuskar förekommer mest i den snåriga centrala delen. Det finns gott om död ved, både barr och löv på hela ön. Längst upp i norra delen av ön finns två stugor, en allmän båtbygga, rastplats och en liten sandstrand. Det finns även några mindre klippstränder med ankringsmöjligheter och ön bedöms vara relativt välbesökt.

Stora Lindholmen

Lilla Lindholmen är en liten ö på 1,5 hektar, med fast berggrund och blockrik, grusig, stenig morän. Förutom ett flertal gamla och grova

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

eller senvuxna hållmarkstallar är skogen ung och utgörs av en linddominerad lövskog. Förutom lind förekommer i lövskogen främst klibbal och asp i trädsiktet. De attraktiva, solexponerade, runda, flata och välslipande strandhällarna är välbesökta av båtfolket sommartid, vilket sannolikt påverkat häckande sjöfåglar, såsom fisktärna, gråtrut och vigg, negativt.

Lilla Lindholmen

Kalvskär är knappt 4 hektar, med omväxlande hållmarker och moränmarker. Skogen är omväxlande och under igenväxning och särskilt i de centrala delarna tät, slyig och svårframkomlig. Trädsiktet utgörs främst av lövrika blandskogar med t.ex. ask, asp, gran, tall, klibbal, lind och alm. Stora granar växer i den östra och södra delen av ön och gamla tallar finns främst på och vid hållarna. Spärrgreniga träd och buskar, döda enbuskar, vildapel, hamlade lindar och askar vittnar dock om att skogen tidigare varit betydligt glesare. På ön finns två ekar samt tre lindar med en omkrets ≥ 250 cm i brösthöjd. På Kalvskärs västsida finns förhållandevis öppna skogsbestånd i blockig terräng som är starkt dominerade av lind, både riktigt gamla lindar och en god lindföryngring. Kalvskär har landstigningsförbud till skydd för fågellivet mellan 1 april – 15 juli, och ön bedöms därmed ha begränsad betydelse för friluftslivet. Landstigningsförbudet på Kalvskär härrör från en gammal fiskgjusehäckning, men troligen häckar inte fiskgjusen längre där.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

BILAGA 1
19(25)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

Kalvskär

Bevarandemål: Öar och skär med naturliga stränder och skogsmark med gamla blandskogar och lövskogar, med inslag av gamla, grova eller senvuxna lövträd, ädellövträd och tallar.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen gammal ädellövskog (naturahabitatet "boreonemoral ädellövskog", 9020), är minst 11,5 ha*. I dessa bestånd ska ädellövträd utgöra minst 50% av krontäckningen och inget betydande granuppslag ska finnas.
- Arealen ädellövskog i branter (naturahabitat 9180), är minst 1,5 ha*. I dessa bestånd ska ädellövträd, särskilt lind utgöra minst 50% av krontäckningen och inget betydande granuppslag ska finnas.
- Andelen gamla, grova eller senvuxna träd bevaras eller ökar.
- Värdefulla grova och vidkroniga träd står relativt fritt.*
- Mängden död ved ökar, relationen död/levande ved bör vara minst 1/5.
- Populationer av de typiska arterna för prioriterade naturtyper och strukturer (förekommande i skötselområdet), är livskraftiga. Särskild prioritet ges åt prioriterade arter samt arter som omfattas av Natura 2000 och arter med åtgärdsprogram
- Minst 10 rödlistade arter knutna till gamla och grova ädellövträd, asp och/eller död ved ska kunna påträffas årligen.
- Saffransticka ska regelbundet kunna påträffas på sitt substrat.
- Arten smalgrynssnäcka ska kunna påträffas årligen på minst en lokal.

Skötselåtgärder: Restaurering:

Åtgärder för att gynna prioriterade arter;

Frihuggning: Då det finns höga naturvärden knutna till det äldre trädskiktet, bör gamla, värdefulla träd som trängs av yngre träd frihuggas. Särskilt gamla ekar bör frihuggas. Åtgärden utförs till förmån arter knutna till gamla träd, främst ekar, t.ex. för

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

BILAGA 1
20(25)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

saffransticka.

Lövträdsgynnande åtgärder: Om lövandelen i ädellövbestånd hotas av granuppslag, vidtas skötselåtgärder som förlänger eller upprätthåller lövsuccessioner, främst genom uthuggning av gran. Åtgärden utförs till förmån arter knutna till lövträd.

Öka andelen död ved: Åtgärder kan sättas in för att öka andelen död ved, även andelen död lövved, för att gynna hotad eller sällsynt art. Åtgärder som kan vara lämpliga att genomföra är t.ex. att ringbarka, högkapa och skada (knäcka grenar och barkflänga) främst aspar och andra lövträd. Åtgärden utförs för att gynna arter knutna till död ved, främst aspved, t.ex. gulröd smalhalsbock.

Skogsbete: Öarna bör om möjligt skogsbetas i de delar som bär tydliga spår av tidigare bete. Avgränsning, stängsling av betesmark och viss restaurering av betesmarken kan behövas.

Landstigningsförbud: Relevansen av nuvarande landstigningsförbud på Kalvskär bör utredas. Landstigningsförbud kan däremot vara motiverat på Lilla Lindholmen och/eller Stenskar.

Löpande:

Åtgärder för att gynna gamla träd: Rökning vid behov kring friställda gamla, värdefulla träd, särskilt gamla ekar.

Lövträdsgynnande åtgärder: Om lövandelen i ädellövbestånd hotas av granuppslag, vidtas skötselåtgärder som förlänger eller upprätthåller lövsuccessioner, främst genom uthuggning av gran.

Skogsbete: Om möjligt regelbundet skogsbete.

Frihuggning och rökning bör ske vintertid. Frihuggningar av gamla träd bör helst ske successivt.

Skötselområde B: Mälarens vatten – ca 265,5 ha

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av ett vattenområde i reservatet. Grunda vattenmiljöer med uppstickande grynnor och skär finns kring samtliga öar, framför allt mellan Stora Lindholmen, Tvigölingen och Stenskar. Dessa grunda vatten har stor betydelse både för fågellivet och fisk, växter och sötvattensdjur. Bottnar och stränder är främst steniga, grusiga och sandiga, med en del klippor och skär. Stränder och grunda bottnar är hårt exponerade av vågor och isnötning och därför nästan helt vassfria. Relativt tunn vass förekommer främst i några vikar vid Tvigölingen, samt även lite vass vid Kalvskär. Vattenområdet utgörs av ganska klara sötvattensmiljöer av oligomesotrof karaktär, med arter så som höstlånke, strandpryl och styvt braxengräs m.fl. Någon utförlig inventering av småsvalting har inte utförts i området.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossienr: 0381-02-019

Bevarandemål: Naturliga vatten och strandmiljöer.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Populationer av de typiska arterna för prioriterade naturtyper (förekommande i skötselområdet), är livskraftiga. Särskild prioritet ges åt prioriterade arter samt arter som omfattas av Natura 2000 och arter med åtgärdsprogram.

Skötselåtgärder: En inventering av eventuell förekomst av småsvalting och nate bör göras samt en undersökning av eventuella lekplatser för fisken asp. Åtgärder får göras för att gynna och stärka eventuell förekomst av dessa arter.

I övrigt inga åtgärder.

Skötselområde C: Friluftsliv

/D

Beskrivning: Reservatet erbjuder båtfolket tillgång till flera attraktiva mälaröar, mitt i en av de största och mest välbesökta fjärdarna i Mälaren, Norra Björkfjärden. Flera öar har attraktiva, solexponerade och rundslipade klippstränder och badhällar som är väl besökta sommartid. Öarna är till stora delar lättvandrade och omväxlande. Inom ett begränsat område finns flera naturtyper, allt från gamla naturskogsliknande blandskogar, lövskogar och före detta hävdpåverkade miljöer med gamla, stora ädellövträd, främst ek, lind, ask och alm.

Reservatets öar går inte att nå utan egen båt. Det finns inga allmänna anslutningar till reservatet. Goda ankringsmöjligheter finns på flera ställen, främst vid Stora- och Lilla Lindholmen och Tvigölingen. På Stora Lindholmens norra udde finns vissa anordningar för friluftslivet i form av en båtbygga, en rastplats med bord och bänkar samt en eldstad. Reservatsskyltar med information om reservatet finns på alla öar. De är för närvarande gamla och urblekta. I övrigt finns inga anordningar för friluftslivet.

Bevarandemål: Bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde, som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Reservatet ger allmänheten tillgång till en oexploaterad mälar-skärgård med attraktiva öar, stränder och badhällar m.m. Genom begränsade insatser underlättas besökarens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv. Friluftslivets intressen ska i huvudsak tillgodoses genom reservatets naturliga förutsättningar.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
22(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

• Informationsinsatser:

- Väl underhållna reservatsskyltar ska finnas på alla öar.
- En reservatsbroschyr bör tas fram, med information om reservatet. Broschyren bör gälla hela reservatet och tas fram tillsammans med Stockholms län.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Kanaliserande stigar: Om behov uppkommer att kanalisera besökarna för att t.ex. undvika störning av störningskänsliga arter, bör stigar anläggas åtminstone på de större och mer välbesökta öarna.
- Rastplatser med eldstäder samt bänkar eller stockar att sitta på, bör vid behov (om t.ex. otillåtna eldstäder förekommer) upprättas även på Tvigölingen. Eventuellt också på Lilla Lindholmen, främst för att styra besökare bort från störningskänsliga häckande fåglar, främst fisktärna, gråtrut och vigg.
- Sätt upp informationsskylt på Lilla Lindholmen att man inte bör störa sjöfåglar (fisktärnor, måsar, trutar m.m.) som brukar häcka på ön under maj-juni.
- Nya reservatsskyltar och en reservatsbroschyr bör tas fram tillsammans med Stockholms län, med information om hela reservatet.

Löpande:

- Underhåll av stigar och rastplatser.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Skötselområde D: Byggnader

Beskrivning: På stora Lindholmens norra udde finns två små stugor med tillhörande dass och bod. Stugan används för uthyrning.

Bevarandemål: Stugan med tillhörande byggnader, ska hållas vid gott skick och användas för uthyrning.

Skötselåtgärder Löpande: Underhåll av stuga med tillhörande byggnader vid Alarängsviken.

Övrigt: Utsiktsröjningar vid stugan får göras.

2009-08-13

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Stigar

Om behov uppkommer att kanalisera besökarna för att t.ex. undvika störning av störningskänsliga arter, bör stigar anläggas åtminstone på de större och mer välbesökta öarna.

Byggnader och andra anläggningar

Byggnader vid Stora Lindholmens norra udde får och bör underhållas.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området. Förvaltaren får även ställa upp manskapsbodan i samband med skötselinsatser.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp om bete är möjligt. Stängslen ska försees med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Vassröjning

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att rensa vattenvegetation inom reservatet.

Jakt och fiske

Jakt är förbjuden inom reservatet. Fisket är inte reglerat i reservatsbeslutet.

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder som kan behövas göras till stöd för hotade eller sällsynta arter får göras inom reservatet.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
24(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Förvaltaren ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör helst ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen och så att status före och efter utförda skötselåtgärder dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Upplandsstiftelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs varje år för:

- Reservatsskyltar, stigar, eldstäder, bänkar, vedförråd, eventuell hävd samt städning.

Upplandsstiftelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart 6:e år för byggnader och gränsmarkeringar.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart tolfte år för:

- Förekomst av prioriterade arter.

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart 18:e år för:

- Utbredning av naturtyper och förekomst av prioriterade strukturer t.ex. grov ek, lind samt död ved.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 -19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för NORRA BJÖRKFJÄRDEN

2009-08-13

BILAGA 1
25(25)

Dnr. 511-8643-08
Dossier: 0381-02-019

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Ny reservatsbroschyr	1	Inom tre år	C	Upplandsstiftelsen
Reservatsskyltar	1	Inom tre år	C	Upplandsstiftelsen
Informationsskylt om fågellivet på Lilla Lindholmen	1	Inom tre år	C	Upplandsstiftelsen
Friställning av gamla, värdefulla träd	1	Succesivt, inom 7 år	A	Upplandsstiftelsen
Åtgärder till förmån för saffransticka	1	Succesivt, inom 7 år och/eller vid behov	A	Upplandsstiftelsen
Städning	1	Löpande	Alla	Upplandsstiftelsen
Tillsyn	1	Löpande	Alla	Upplandsstiftelsen
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Upplandsstiftelsen
Uppföljning av bevarandemål	1	Varje, vart 6:e, 12:e och 18:e år enligt ovan.	Alla	Upplandsstiftelsen och Länsstyrelsen
Inventering av ev. småsvaltingförekomst	2	Inom 10 år	B	Upplandsstiftelsen
Inventering av ev. lekplatser för asp	2	Inom 10 år	B	Upplandsstiftelsen
Åtgärder vid behov, för att höja lövträdsandel	2	Inom 10 år	A	Upplandsstiftelsen
Åtgärder vid behov, för att höja andel död ved	2	Inom 10 år	A	Upplandsstiftelsen
Stig	2	Vid behov, inom tre år	C	Upplandsstiftelsen
Eldstad, bänkar, vedförråd	2	Vid behov, inom fem år	C	Upplandsstiftelsen
Stängsling	3	Om bete är möjligt	A	Upplandsstiftelsen
Bete	3	Kontinuerlig, om möjligt	A	-

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1:100 000
- B. Reservatskarta, skala 1:25 000
- C. Skötselområdeskarta, skala 1:12 000 (ortofoto)
- D. Byggnader och friluftsanläggningar/-anordningar

Bilaga A. Översiktskarta

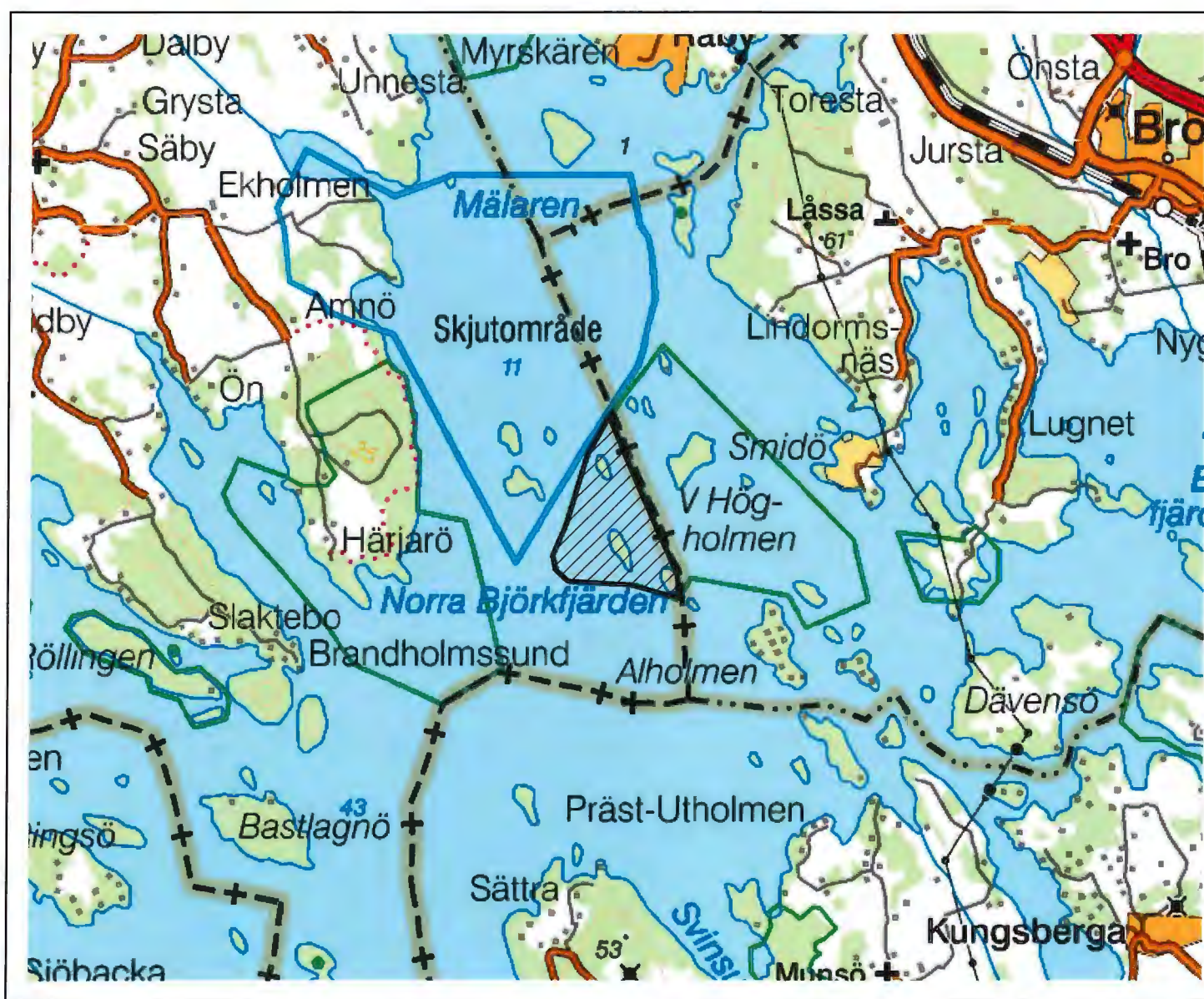
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan

2009-08-13

511-8643-08

Naturreservatet Norra Björkfjärden

Enköpings kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Översiktskartan ärende 106-2004/188C

0 800 1 600 3 200 4 800 6 400
Meters

1:100 000

Reservatsgräns

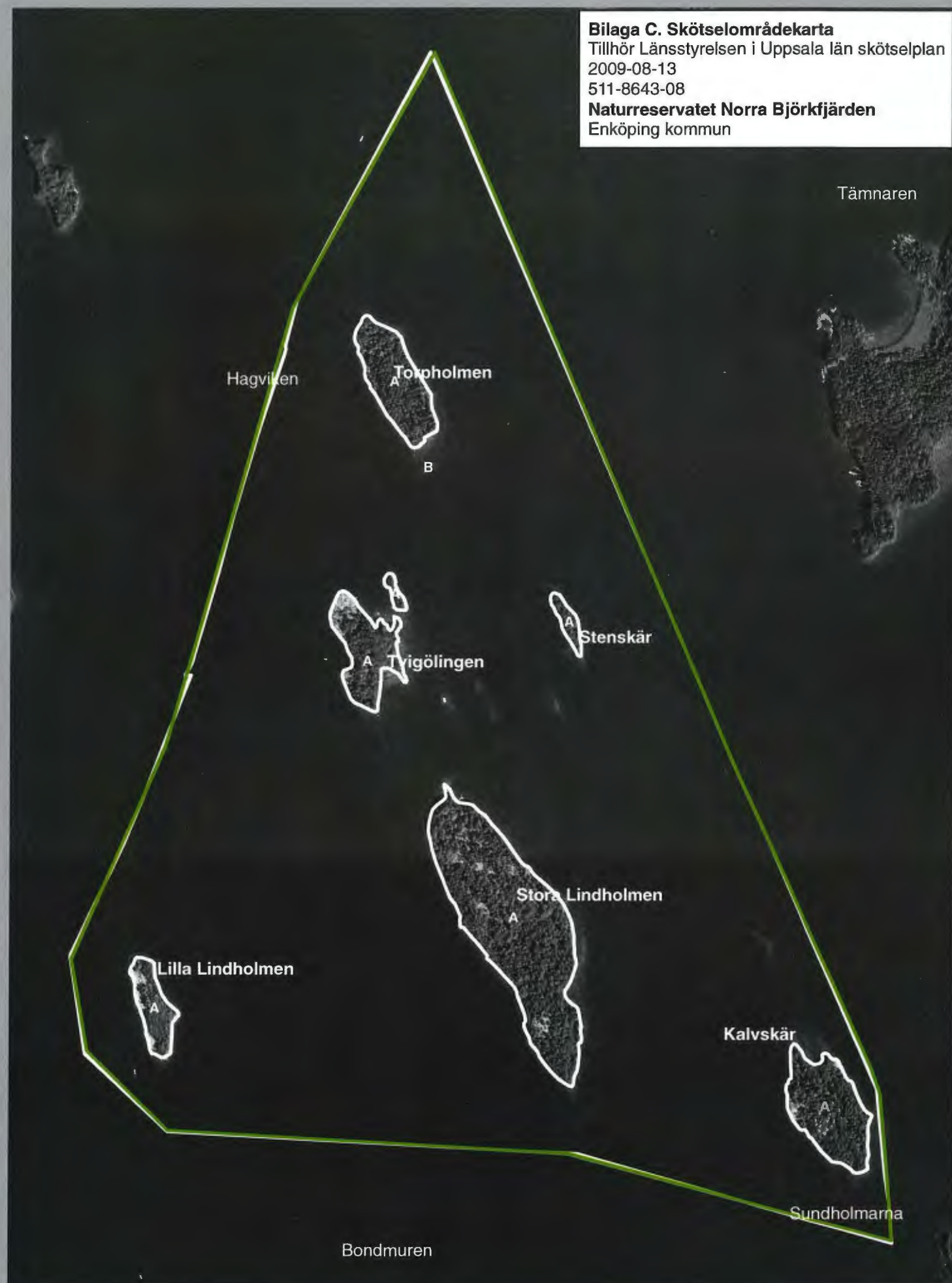
Bilaga C. Skötselområdekarta

Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan
2009-08-13

511-8643-08

Naturreseptatet Norra Björkfjärden

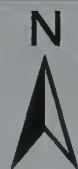
Enköping kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Ortofoto ärende 106-2004/188C

0 75 150 300 450 600
Meters

1:12 000

 Reservatsgräns
 Skötselområdesgräns

Bilaga D. Frilufsliv

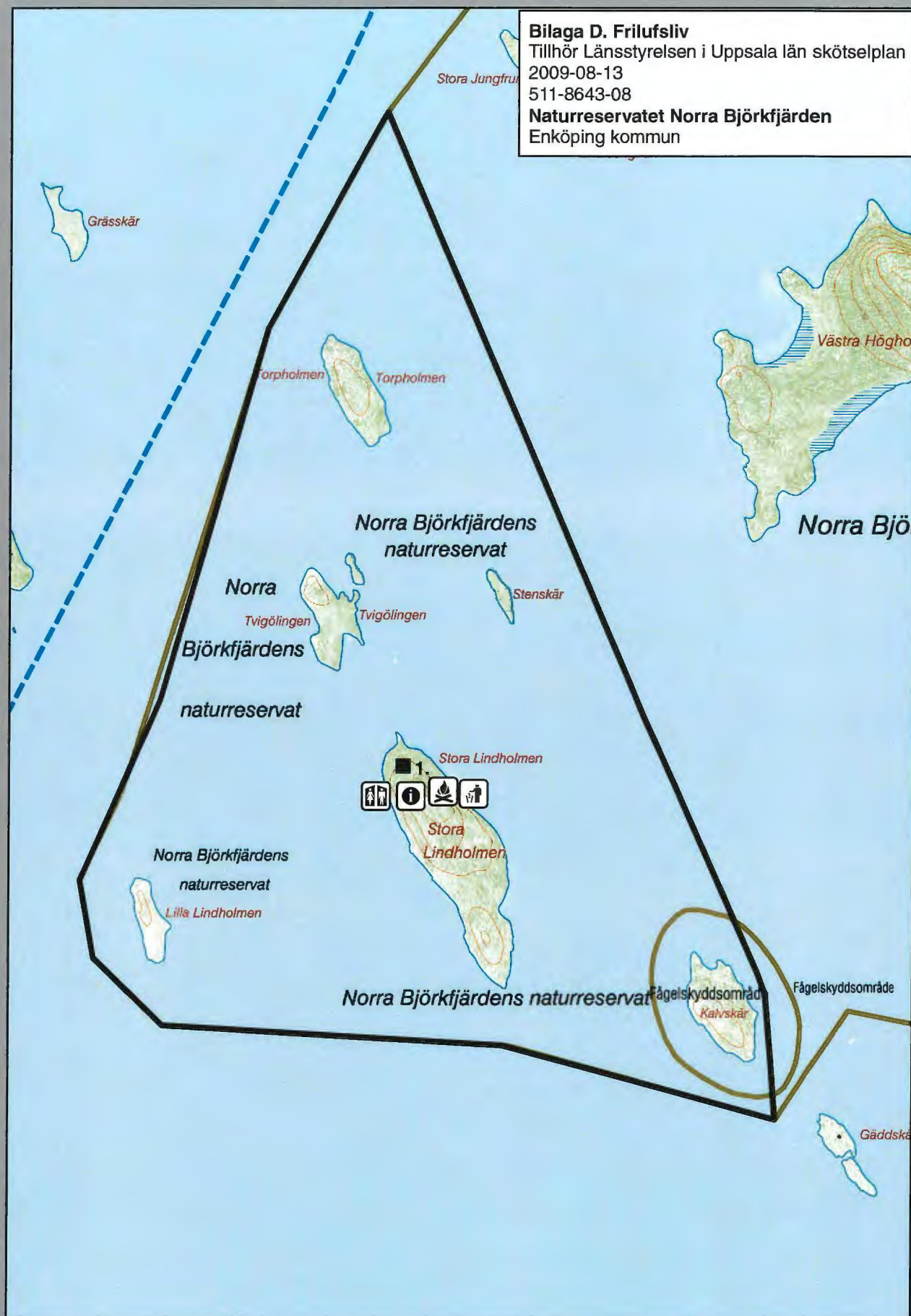
Tillhör Länsstyrelsen i Uppsala län skötselplan

2009-08-13

511-8643-08

Naturreservatet Norra Björkfjärden

Enköping kommun

© Lantmäteriet 2005, Ur GSD-Fastighetskartan 106-2004/188C

0 165 330 660 990 1 320 Meters

1:15 000

Eldplats

Informationsskylt

Sopmaja

Toalett

byggnader

Reservatsgräns